

NØTTEKRÅKA

Innkalling og saksdokumenter til årsmøtet

Innkalling til årsmøte Naturvernforbundet i Bærum

Tirsdag 5. mars kl. 18

32

Årsmøte

3

Naturen etter valget

8

Naturtyper i Bærum

14

Kyststi

16

Sykelstrategi

Bærum i rødt, hvitt og grått?

NRK har fortjenstfullt satt søkelyset på massivt tap av natur – et tap det virker som myndighetene ikke har oversikt over. Vi i Naturvernforbundet vet i alle fall ikke hvor mye natur som samlet er tapt i Bærum de siste fem årene.

Hyttebygging og ødeleggelse av myr er ikke de største problemene i Bærum. Derimot har vi mye sjelden natur, vi har rødlistede naturtyper og arter som vi har et ansvar for å ta vare på. Vi har også kulturlandskap av nasjonal verdi, og vi har noe av den beste jordbruksjorda i Norge.

I forrige kommune-styreperiode er noen av de triste eksemplene tap av dyrkbar mark og grønnsstruktur på Balle-rud/Kleven gård, tap av den grønne lungen på

Staversletta på Tanumplataet, tap av dyrkbar mark i Jarenlia på Skui, tap av dyrket mark i Busoppveien på Rykkinn og tap av rødlistet skog i Vallerveien 146 på Gjettum.

At Bærum skal følge opp FNs naturavtale er en slags overskrift over det vi i Naturvernforbundet i Bærum arbeider for. Dette betyr at Bærum må planlegge bruken av arealer med naturen i sentrum og sørge for å verne og restaurere flere naturområder. Vi har lenge gått inn for at Tanumplataet skal bli et landskapsvernområde, det skulle bare mangle at Bærum ikke tar vare på et kulturlandskap av nasjonal verdi. Vi mener kommunen bør bidra til at Løkkeåsen, Engervannet og Gåsungene (se egen artikkel) vernes som naturreservater. Vi mener også at nedbygging av utvalgte naturtyper er helt uakseptabelt. Disse må vi ta vare på og være stolte over, se egen

artikkel om utvalgte naturtyper i Bærum.

FNs naturavtale innebærer at 30 prosent av ødelagt natur skal restaureres. Flere av de grøftede myrene i marka må restaureres, slik at de kan lagre karbon. Kommunen må åpne enda flere bekker. Bekker er viktige både for naturmangfoldet og som flomdempende tiltak. Oslofjorden har mange ødelagte områder under vann, og restaurering kan bidra til å redde fjorden. Det kan også restaurering av kantsoner langs vassdrag. Grunnlendt kalkmark kan graves fram fra fyllmasser, f.eks. ved Lilløyplassen. Vi håper fremdeles at det vil være mulig å restaurere Tjernsmyrtjern. Men restaurering koster penger, og de pengene må kommunen finne.

Vi er spente på hva som skjer i Bærum. Vi har intervjuet to av de politikerne som vil ha størst innflytelse på utviklingen. Eirik Bøe (V), som leder det nye hovedutvalget for klima, miljø og utvikling, sier at Bærum ikke skal bygge ned mer natur. Men leder i planutvalget, Elisabeth Gjølme (H), understreker at «det er mange hensyn å ta». Vi er bekymret for at kommunen ser for seg en større vekst i boliger og befolkning enn naturen tåler.

Bærum kommune har satt i gang mange positive prosesser. Kommunepolitikerne er i ferd med å få på plass en handlingsplan for naturmangfold, det skal utarbeides en jordvernstrategi, det kommer en ny flerbruksplan for kommunens skoger, og det arbeides med en handlingsplan for styrking av kantsoner langs vassdrag. Men når det kommer til stykket – vil flertallet i Bærum kommunestyre klare å sette naturen i sentrum, slik FNs naturavtale krever?

NØTTEKRÅKA

NiBs hjemmeside <https://naturvernforbundet.no/osloogakershus/lokal-lag/baerum/> oppdateres kontinuerlig med informasjon om vårt arbeid – høringsuttalelser, merknader til planer, relevante presseklipp og artikler om aktuelle temaer.

Invitasjoner til arrangementer og naturvernnyheter legges også ut på NiBs Facebook-side. Du kan følge oss på Facebook: <https://www.facebook.com/naturvern.baerum>

Vi sender ut nyhetsbrev til våre medlemmer, blant annet om arrangementer og om våre siste uttalelser og presseklipp. Hvis du ikke allerede får vårt nyhetsbrev: husk å sende e-post-adressen din til

baerum@naturvernforbundet.no
Nøttekråka sendes til alle våre hovedmedlemmer, og gjelder som innkalling til årsmøtet. Avisa distribueres også til medlemmer og varamedlemmer i kommunestyret i Bærum.

Har du forslag til stoff?

Send e-post til baerum@naturvernforbundet.no

Utgitt av:

Naturvernforbundet i Bærum (NiB),
Postboks 252, 1319 Bekkestua
baerum@naturvernforbundet.no
Bankgiro: 1627.11.34243
Vipps: 31755
Org.nr. 971 258 551

Ansvarlig redaktør: Kari Balke Øiseth
Redaksjonsmedarbeidere: Morten Bergan, Bjørg Petra Brekke, Halvor Igesund og Bente Tovik

Utforming: Ketill Berger, Film&Form

Trykk: Rolf Ottesen AS
Opplag: 1600

Forsidebilde: Varden på Gåsungene med skarv og sel. *Foto:* Morten Bergan. *Småbilder:* Naturen etter valget – foto Bjørg Petra Brekke, Naturtyper – foto Zsuzsa Fey, Kyststi – foto Bård Rane, Sykkelstrategi – foto Halvor Igesund

FOTO: BJØRG PETRA BREKKE

Naturen i Bærum etter kommunevalget

Tekst: Bente Tovik,
Naturvernforbundet i Bærum

Vi i Naturvernforbundet i Bærum har vært spente på hvordan det nye kommunestyret vil følge opp Naturavtalen i neste fireårsperiode. Etter valget fikk kommunen et nytt hovedutvalg for klima, miljø og utvikling (KLIMU) med Eirik Bøe (V) som leder, mens Elisabeth H. Gjølme (H) skal lede planutvalget.

Begge utvalgene skal ta viktige avgjørelser som påvirker naturen vår. Planutvalget behandler byggesaker og reguleringsplaner,

mens KLIMU vedtar miljøpolitikk som skal følges opp av de andre utvalgene. Nøttekråka har snakket med dem begge for å høre litt mer om hvordan de vil jobbe med natur.

- Vi ønsker ikke å bygge ned natur, men det finnes flere hensyn som også må vurderes, sier Elisabeth Hegg Gjølme, leder for planutvalget.

- Vi skal ikke bygge ut mer natur, vi har bygget ned det vi skal, svarer Eirik Bøe, leder for KLIMU.

[Les begge intervjuene her](#) ►

Fortsatt grønn politikk i planutvalget

Intervju med Elisabeth Hegg Gjølme

Intervjuer: Bente Tovik

Elisabeth Hegg Gjølme er ny leder i planutvalget i Bærum kommune for perioden 2023-2027. Gjølme har én periode bak seg i kommunestyret og har vært Høyres fraksjonsleder i planutvalget siden 2019. Nøttekråka fikk en prat med henne like før jul om hva som blir viktig de neste fire årene.

– Vil planutvalget fortsette å jobbe på samme måte som i foregående periode?

– Plan- og arealpolitikken har stor betydning for både innbyggere og utbyggere i Bærum. Noe av det siste kommunestyret gjorde før valget var å vedta arealdelen i kommuneplanen, og planutvalget skal følge opp arealdelens satsingsområder. Vi har en viktig jobb å gjøre. Klima- og miljøpolitikk må være forutsigbart, og det er mange hensyn å ta. Vi vil følge samme retning. Alle saker skal behandles individuelt og den røde tråden vil helt klart være å bevare mest mulig av Bærum's grønne preg, sier Elisabeth Gjølme.

Planutvalget skal følge opp kommunens arealpolitikk og disponering av arealressursene. Utvalget behandler både mindre klagesaker og store reguleringsplaner og vurderer merknader som kommer inn.

Hvordan skal planutvalget følge opp vern av viktig natur?

I juni 2023 vedtok kommunestyret Temaplan for naturmangfold. En av hovedstrategiene i

temaplanen er: Naturmangfoldet etableres som premiss i arealforvaltningen. Vern av naturmangfold skal prioriteres.

– Hvordan vil dere verne sårbar natur og viktig naturmangfold i reguleringsaker?

– Vi ønsker ikke å bygge ned natur, men det finnes flere hensyn som også må vurderes i en helhetlig politikk. På nyåret får vi en handlingsplan knyttet til naturmangfold til politisk behandling. Tiltakene som vedtas skal innarbeides i temaplanen etter at handlingsplanen er vedtatt, forteller Elisabeth Gjølme og fortsetter:

– Høyre gikk i forrige periode til valg på en grønnere politikk, og det skal vi følge opp videre i denne perioden. Det handler mye om å ikke bygge ned natur, hverken grønne lunger, matjord eller naturområder. Det tok vi på alvor i forrige periode. Da sa vi blant annet nei til ca 20 innspill med forslag om å bygge på grønt/LNFR-områder (områder som er avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift), og vi tilbakeførte til grønt/LNFR 27 områder som tidligere var regulert til bolig. Dette er helt klare politiske føringer på at natur skal bevares.

– Vi sa for eksempel nei til utbygging av Plahtejordet på Høvik, Østre Jong og Bjørnegård ved Slepden og Kjærbokollen i Sandvika. Vi avviste også Brenna gård på Skui og Gjettumveien 95 som utbyggingsområder for å ta vare på landbruksjord og vern av kulturlandskap.

– Gjettumveien 95 er et eksempel på at planen var kommet langt, da arealet ble avsatt som fremtidig boligområde i kommuneplanen allerede i 2015. Vi sa nei allikevel etter nye vurderinger og i tråd med den nye arealstrategien som Kommunestyret vedtok i 2021. Inntil det er gitt byggetillatelse, kan kommunen gjøre politiske vedtak som innebærer å føre eldre reguleringsplaner tilbake til naturformål, sier Gjølme.

– Vil dere sette av områder for vern og restaurering? Naturvernforbundet i Bærum har lenge gått inn for at Tanumplatået skal vernes som landskapsvernområde. Hva tenker du om det?

– I handlingsplanen for naturmangfold vil det bli vurdert og evt. prioritert arealer for vern og restaurering av natur. Vi er tilhengere av å bevare og styrke naturmangfoldet gjennom forvaltning, drift og evt. frivillig vern. Vi har ikke sett behov for lovmessig vern av Tanumplatået og mener dette er godt sikret gjennom gjeldende arealformål, og hensynssonene natur og kulturmiljø, mener Gjølme.

– Naturrestaurering kommer vi tilbake til i handlingsplanene som skal følge naturmangfoldstrategien. Ett av tiltakene vil være å gjennomføre et forprosjekt som viser mulige områder for restaurering.

Skal sette ytterligere fart på boligbyggingen

Elisabeth Gjølme er også opp-tatt av at Bærum må bygge flere boliger. Bærum har forpliktet seg til å ta sin del av veksten i Oslo-området.

– Høyre vil bidra til forutsigbarhet for både utbyggere og innbyggere. De kommende fire årene må vi sette fart på boligbyggingen. Vi tar sikte på en boligvekst med 775 nye boliger hvert år i fireårsperioden. De

Elisabeth H. Gjørme, leder i planutvalget. Her i Storøykilen på Fornebu. FOTO: PRIVAT

siste årene har vi hatt en vekst på 500 boliger i året, mens kommuneplanen sier at vi kan bygge 800-1000 boliger i året. Men vi er også avhengige av markedet – og utbyggere som vil satse. De siste årene har vi hatt et svakt boligmarked. Det kommunen kan bidra med er raskere regulering, smidigere saksbehandling og prioritering av attraktive områder for utvikling, sier Gjørme.

Hvordan kan Bærum bli en arealnøytral kommune?

Kommuneplanens arealdel har hatt ambisjon om å jobbe mot arealnøytralitet. Gjennom planarbeidet har kommunen igangsatt et mer langsiktig arbeid med utvikling av et arealregnskap hvor økt kunnskap og utvikling av metodikk vil være del av arbeidet.

Arealnøytralitet omfatter blant annet muligheten for å benytte seg av kompensierende tiltak dersom verdifulle arealer bygges ned.

– *Hvordan tenker du at Bærum kan bli en arealnøytral kommune?*

– Vi tenker at vi først og fremst må få på plass en metodikk for hvordan vi kan lage gode arealregnskap for alle prosjekter, og det jobbes det med. Det vil komme en egen sak om dette, sier Elisabeth Gjørme.

En helhetlig plan for Oslofjorden

Elisabeth Gjørme er også opptatt av at tilstanden i Oslofjorden er alvorlig og at det haster å iverksette tiltak. Forurensning og forsøpling gjør det nødvendig at alle bidrar – både fylker og kom-

muner rundt Oslofjorden. Det er et stort press på strandsonene i Oslofjorden, og mye er allerede nedbygget.

– I kommuneplanens arealdel har vi krav til kantsoner og tiltak mot avrenning til vassdrag. Det vil også redusere forurensningen til Oslofjorden. Det blir viktig å følge opp fremover.

– Og så må vi bevare strandsonen i kommunens planprosesser. Alle kommunene rundt Oslofjorden bidrar og samarbeider om å koordinere tiltak. Bærum vil være offensive og bidra med penger i arbeidet med Oslofjordplanen. Vi ønsker også restaureringstiltak av utvalgt marin natur i kommunene, avslutter Elisabeth Gjørme, som selv bor på Fornebu og kjenner problemstillingen godt.

Vi skal ikke bygge ut mer natur

Intervju med Eirik Bøe

Intervjuer: Bente Tovik

Eirik Bøe er leder for det nye utvalget KLIMU. Eirik var tidligere leder for planutvalget. Nøttekråka ville vite litt mer om hva det nye utvalget skal jobbe med, og vi fikk en prat med Eirik Bøe før jul.

– *Hvordan skal det nye utvalget jobbe for å ta vare på naturen i Bærum?*

– Vi skal ikke bygge ut mer natur, vi har bygget ned det vi skal, svarer Eirik Bøe kontant.

– KLIMU skal drive med utøvende miljøpolitikk på en annen måte. Det ser jeg fram til. Det første vi må gjøre er å bygge opp kunnskapsnivået i utvalget. Vi skal få på plass et tydelig regelverk som må håndheves i saker som handler om å ta vare på naturen. Kyststien og strandsonen blir kjempeviktig i denne perioden – her trenger vi intern kompetanse for å ta diskusjonen med utbyggere.

Oslofjorden er under sterkt press. Forurensing fra landbruk, avløp og industri tilfører store mengder miljøgifter og avrenning av nitrogen. Langvarig overfiske, med blant annet bunntråling, ødelegger for livet på havbunnen. Bygging i strandnære områder stenger allmennheten ute fra friluftsliv og øker belastningen på økosystemene.

– Bærum kommune har lagt inn 2,5 millioner kroner til Oslofjordplanen. I strandsonen på

Fornebu har vi startet et arbeid med å registrere naturtyper og artsmangfold under vann, og vi skal lage en rapport på de mest forurensede områdene. Vi kartlegger havbunnen for å sette inn riktige tiltak. Her skal vi restaurere, ikke bygge ut, sier Eirik Bøe.

– Og Friluftsoya må skytes ned! Kommunen har ønsket å anlegge et helt nytt friluftsområde i sjøen med masser fra Fornebubanen, inntil dagens strandarealer på østsiden av Fornebulandet. Dette er helt uaktuelt. Det er svært problematisk med rensing av nitrogen fra massene, og det er ingen funn og anbefalinger som kan gjøre den øya til noe annet enn veldig uansvarlig, mener Eirik Bøe.

KLIMU vedtar rammene

– *Hvordan skal dere påvirke planutvalget i byggesaker?*

– Vi skal ikke påvirke, vi skal vedta. KLIMU vedtar rammene for planutvalget, og så må de følge opp i plan- og byggesaker. Planutvalget er administrasjon for byggesaker i kommunestyret og skal følge de politiske føringerne vedtatt av kommunestyret, forklarer han.

– I forrige periode gikk vi gjennom gamle planer for å bli kvitt gammelt grus. Vi fikk en oversikt over grøntarealene som var regulert til bolig og gikk gjennom disse på nytt. Av disse ble 500 mål tilbakeført til LNFR-områder. Det fjernet mange av de store konflik-

tene som ville ha kommet. Dette skal vi fortsette med. Det første vi går gjennom nå er strandsonen.

– Begrepet arealnøytral kommune er ikke så interessant. Arealregnskap skaper en forventning om at vi kan bygge ut mer hvis vi kompenserer med andre tiltak. Resultatet kan bli at vi må bygge ut markaarealer til landbruk for å kompensere for tap av dyrkbar mark, og det blir helt feil. Vi skal ikke bygge ut flere naturarealer, punktum, sier Eirik Bøe.

Vern kan brukes på en positiv måte

– *Naturavtalen sier også at vi skal verne 30 prosent av naturen. Hva kan KLIMU gjøre for å verne sårbar natur og viktig naturmangfold i Bærum?*

– Utvalget skal sette seg godt inn i premissene for landskap og vern. Vi har tidligere møtt skepsis til vern, derfor må vi vise hvordan vern kan brukes på en positiv måte. Kommunen har jo etablert et klimafond, som vi kan bruke på klima- og miljøtiltak. Fondet er bygget opp over flere år, og i dag har vi over 30 millioner som vi kan bruke til ulike tiltak.

– I denne perioden blir kyststien og strandsonen kjempeviktig, og Lysakerelva kan bli et stort og viktig verneområde, sier Eirik Bøe entusiastisk. Løkkeåsen ved Engervannet burde også hatt et strengere vern. Kalklindeskogen i Løkkeåsen har internasjonal verdi, da den finnes nesten bare i Norge. Den har stor konsentrasjon av rødlistede og truede arter av sopp og sjeldne insektstarter. Sårbar natur skal ikke være gjenstand for stadige omkamper ved hver kommuneplanrullering, mener Eirik Bøe, derfor bør den få et strengere vern. Det gir også en betydelig symboleffekt og stolthet når noe får nasjonal verdi.

– Tanumplataet er dessverre bygd ned bit for bit, på tross av at

Eirik Bø, leder for Hovedutvalg for klima, miljø og utvikling. Her foran Rådhuset i Sandvika. FOTO: BENTE TOVIK

det er blant de mest verneverdige kulturlandskaper i landet. Det er alvorlig. Det er et verdifullt område med gamle gårdsbruk, varmekjær edelløvsskog og et rikt plante- og dyreliv. Det er noe av

det viktigste vi har, og vi må få til et varig vern her. Det er jo egentlig ingen konfliktsak, men noe vi må begynne å snakke om, da oppsidene er så store, sier Eirik Bø.

– Vi bør ha høyere ambisjoner for skogen vår. Skogen har en utfordrende topografi for skogsbruk, samtidig har den unike naturtyper som må tas vare på. Der er det et stort potensial for vern, mener Eirik Bø.

– Vi har for eksempel Kjaglidalen naturreservat, som vi skal passe godt på. Kjaglidalen inneholder truet, sjelden og sårbar natur og har stor betydning for biologisk mangfold. Vi har også gamle slåtteteiger og beiteområder i og utenfor marka med unike biotoper, som er attraktivt for folk å bruke. Men vi har også kommersielle interesser som vil fornye skogsveier og turveier i marka, og i slike saker må vi bli flinkere. Her må vi balansere med grunneiers rettigheter og bruksrett, som også er viktig å opprettholde.

Flere bekkeåpninger

– FNs naturavtale har som mål at vi skal restaurere 30 prosent av all ødelagt natur. Hvordan skal Bærum bidra til å nå dette målet?

– 30 prosent restaurering kan bli utfordrende for Bærum. En god måte å begynne på er å jobbe med flere bekkeåpninger. Bekkeåpninger skaper engasjement og stolthet. Vi sikrer gode biotoper og skaper kantsoner og vegetasjon. Åpne bekker er også en sikkerhet mot overvann og flom og en veldig god måte å restaurere natur på, forteller Eirik Bø og fortsetter:

– Hittil har vi kanskje åpnet en bekk hvert fjerde år, mens nå er ambisjonen å få til en bekkeåpning annethvert år. Vi har flere som venter behandling, for eksempel Gjønnesbekken, Eiksbekken og Bekkestubekken.

– Vi bør også vurdere å jobbe mer med å restaurere myr på privat grunn og samarbeide med private grunneiere, avslutter Eirik Bø. 🦉

Naturen vår er unik

Om utvalgte naturtyper i Bærum

Tekst: Bjørg Petra Brekke,
Naturvernforbundet i Bærum

Utvalgte naturtyper er slike som er viktigere enn andre naturtyper fordi: De enten er truet i Norge eller internasjonalt, det er en eller flere viktige eller prioriterte arter som har levestedet sitt i denne naturtypen, eller den har en stor del av sin naturlige utbredelse i Norge. Det er definert åtte utvalgte naturtyper i Norge. Av disse har vi fem i Bærum!

Ordningen med utvalgte naturtyper er fastsatt i Naturmangfold-

lovens kapittel VI, §§ 52 – 56. (En naturtype er i § 3 j definert som en ensartet type natur som inkluderer alt plante- og dyreliv og de miljøfaktorene som virker der.) Disse åtte er definert som utvalgte naturtyper: Slåttemark, hule eiker, kalklindeskog, kalksjøer, åpen grunnlendt kalkmark, slåttemyr, olivinskog og kystlynghei.

Den mest kjente slåttemarka i Bærum er Gjettumbråtan, som Naturvernforbundet i Bærum har

skjøttet i over 20 år. Slåttemark må vedlikeholdes med slått hver sommer for ikke å gå tapt. Tre ganger er Gjettumbråtan sjekket for hva slags planter som vokser det, og for hver gang er det funnet flere arter.

Før i tiden var det slåttemarker over hele Norge, men etter at omleggingen av jordbruket skjøt fart etter siste verdenskrig, er det nå så få slåtteeenger tilbake at naturtypen er kritisk truet. Slåttemarka ble slått på tradisjonelt vis og høyet tørket i hesjer eller på bakken. Så ble tørrhøyet fraktet bort som mat til husdyra. Fordi engene ikke ble gjødslet, fikk de et stort mangfold av blomstrende planter som trives på mager jord.

Typiske planter på slåtteeenge- ne er ryllik, prestekrage, engknoppurt, tepperot, dunkjempe, smalkjempe, legeveronika,

(Over) Barn ved hul eik i Dæliskogen.
FOTO: ZSUZSA FEY

(T.v) Gammel eik på Tanum.
FOTO: BJØRG PETRA BREKKE

engtjæreblom, marianøkleblom, gullris, engnellik, blåklokke, rødknapp, tiriltunge, flekkgrisøre, hvitkløver, rødkløver, knegras, finnskjegg, sauesvingel, rødsvingel og gulaks.

Her i Bærum er vi heldige og får 36 treff på slåttemark i Miljødirektoratets Naturbase, men det er stort sett bare små teiger. I tillegg til Gjettumbråtan finner vi slåttemark på Ostøya, Grimsøya, Haugen ved Burudvann, Rognlia, Kjaglia og ved Naturhuset på Lilløya.

Eiker ble ikke hule sånn over natten. De er gamle, de fleste er over 200 år! Og store! Heldigvis for oss i Bærum, er det så mange som 199 (ifølge Naturbase) som har fått lov til å stå i fred. Slik har de fått en diameter på minst 63 cm/omkrets på 2 meter

målt i brysthøyde (130 cm over bakken), eller de er synlig hule og har en diameter på minst 30 cm/omkrets minst 95 cm. De synlig hule eikene, som på bildet fra Dæliskogen, skal ha et indre hulrom som er større enn åpningen. Den skal være minst 5 cm. Vi kan finne dem på Tanumplatået, langs veien på Vøyen, på Kjørbo, Snarøya, Ringstabekk, Haslum, Grav og mange andre steder. Men ingen ute på øyene bortsett fra ett sted på Ostøya.

Døde, hule eiker er levested for et mangfoldig liv av insekter som biller, tovinger og veps. En fast-food-restaurant for småkryp, sier Anne Sverdrup-Thygesen. Mange av artene er sjeldne eller rødlistet, og flere har ingen andre leveområder enn de gamle eiketrærne. Mer enn 1500 arter er knyttet til hule eiker, mest insek-

ter, sopp og lav, og det er det store mangfoldet av arter som gjør at de hule eikene er en utvalgt naturtype. For at de som kommer etter oss også skal få oppleve denne naturtypen, må vi sørge for at det finnes unge eiker som får lov til å vokse og bli skikkelig gamle.

Kalklindeskogen er en antikvitert, nærmest. De eldste kalklindeskogene i Norge kan nemlig være 6000–7000 år gamle og kan alt ha vært ungtrær i steinalderen. For om selve trestammene, som kan bli 700-800 år, dør etter hvert, kan rotsystemet overleve og produsere nye trestammer i tusenvis av år. De få og små kalklindeskogene vi har igjen kan derfor være rester av selve «urnaturen» i Oslofjordområdet, der de fleste forekomstene finnes. For lind vokser på kalkrik mark ►

Kalklindeskogen i skrenten under Løkkeåsen.

FOTO: BJØRG PETRA BREKKE

og har svært vanskelig for å spre seg med frø på egen hånd. Derfor dannes ikke nye områder med kalklindeskoger og de er svært sårbare for påvirkninger.

I Bærum er det 11 lokaliteter ifølge Naturbase. Vi finner dem blant annet på Ostøya, Gyssestad, Nesveien, Oksenøya og i skrenten på Løkkeåsen langs Engervannet. Så her har vi virkelig noe å være stolte av. Det store rotsystemet i kalklindeskogen gjør at den holder rasmark på plass, slik som i Løkkeåsen.

Skogtypen finnes nesten bare i Norge og over 100 arter på den norske rødlista er tilknyttet kalklindeskogen. Noen insektarter, men flest sopper. Papegøyerørsopp, osloslørsopp og lindeslørsopp for eksempel, finnes bare her. Da kalklindeskog i Norge ofte finnes i tett befolkede områder med stort press på arealene, som her i Bærum, har naturtypen gått mye tilbake de siste 50–100

Kjempe-slørsopp i kalklindeskogen i Løkkeåsen. FOTO: KRISTIN VIGANDER

årene. Den er sterkt truet og er den første skogtypen vedtatt som en utvalgt naturtype med spesiell beskyttelse i Norge. Det betyr at den får bedre beskyttelse mot trusler som hogst og nedbygging, og at den skal bevares.

De åpne, treløse kalkbergene med tynt jordlag, eller åpen grunnlendt kalkmark, finner vi i strandsonen i Bærum. Svært gunstig klima og kalkrik berggrunn samme sted, er ikke vanlig, så derfor finnes denne naturtypen i hovedsak på små, naturlig avgrensede arealer i områdene rundt Oslofjorden. Som Bærums egne strender langs land og på alle øyene og holmene er typiske eksempler på. Her lever et stort mangfold av planter, sopp og insekter, noen av dem er blant de mest sjeldne vi har. 50-60 arter karplanter, over 20 av dem rødlistet, er både kalkkrevende, lyselskende og varmekjære. Flere tåler også tørke godt. De er «habitatspesialister» og lever ikke andre steder. Dette er arter som knollmjørdurt, smaltimotei, nikkesmelle, aksveronika, hjorterot og dragehode, som alle står på den norske rødlista. Som kalklindeskogen er også åpen grunnlendt kalkmark

Grunnlendt kalkmark med blodstorkenebb og dragehode.
FOTO: JORAN BJERKE

Aksveronika. FOTO: KRISTIN VIGANDER

en sterkt truet naturtype fordi vi bygger ned disse arealene. Vi ser i tillegg en invasjon av fremmede arter som gravbergknapp på disse små områdene.

Dælivann ligger som et hjerte i landskapsvernområdet Kolsås/ Dælivann, Bærums tusen-års-sted. Det og Tjernsrudtjern er noe så spesielt som **kalkinnsjøer**, som er tjern og dammer med naturlig store mengder kalk. Det er ikke mange kalksjøer i Norge og de mest kalkrike innsjøene ligger i Østlandsområdet. Størrelse og kalkinnhold varierer, med alt

fra små pytter til store innsjøer. Og fra spesielt klart vann fordi det er lite næringsstoffer der, til mer humusrikt der både vannet og bunnen er mer grumsete og brunt. Det siste er vel tilfellet i Bærums to kalksjøer. Det uvanlig høye kalkinnholdet gir unike livsbetingelser for flere sjeldne, truede, kalkkrevende arter, som kransalgene. De tilhører egentlig grønnalgene (vannplanter) selv om de kanskje ligner mer på sneller, og er sjeldne arter som trives spesielt godt i slike vann. Kransalgene er dekket av et kalkskall og har levd på jorda siden silurtiden

for 400 millioner år siden. 17 av 20 kransalgearter i ferskvann er rødlistet. Andre sjeldne dyr og planter, blant annet snegler og karplanter, lever også i kalksjøene. Alle disse artene trues når kalksjøer forsures og bygges ned.

Vi som bor i Bærum, er altså superheldige som har en unik natur med så mange flotte og sjeldne naturtyper. La oss passe godt på dem. 🐣

Kilder: Miljødirektoratets Naturbase
<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>

Dælivann sett fra Kolsås. FOTO: ANNA BORG

Tjernsrudtjern – en vakker og artsrik kalksjø. FOTO: BO WINGÅRD

Varden på Gåsungene
- med skarv.

Kan vi få etablert nye verneområder i Bærum?

Gåsungene er den viktigste marine våtmarken i indre Oslofjord

Tekst og foto: Morten Bergan,
Naturvernforbundet i Bærum

Mange tenker på Bærum som en skogkommune og et villalandskap med hager og grønne trær. Men Bærum har, sammen med Asker, også en velutviklet skjærgård. Noen av øyene er nokså store og skogbevokst, mens andre er små holmer og skjær. Ytterst ute i skjærgården vår ligger Gåsøya. Og utenfor der igjen svømmer det tre små skvalpeskjær. Dette er Gåsungene. Liksom de tre gåsungene til mor Gåsøya. Lenger sør i Bærum kommune kommer du ikke. Gåsungene er mitt favorittsted i Bærum kommune.

Gåsungene ligger midtfjords så pga. båttrafikken er det en varde

på det ene skjæret og en fyrlykt på et annet. Skjærene stryker NØ-SV som alt annet i skjærgården vår. De er altså lenger enn de er brede. Skjærene er, omtrent, femti meter lange. Men grunnen omkring er hundrevis av meter. Her sitter det måker og stor-skarv – ofte i store mengder. På stormflo er skjærene borte. De er det man kaller ei flu (à la Vassholmflu, Storeflu etc). Det hekkes derfor ikke fugler på skjærene, men fuglene bruker skjærene som hvileplass.

Bedre hvileplass enn Gåsungene oppdriver man ikke. Dette er nemlig så langt fra land at hit ut kommer ikke forstyrrelser. Bare stundom er en båt bortom, men det er grunt mellom skjærene og

ikke noe sted å solbade. Bølgene fra danskebåten skyller innover. Men skarvene sitter der. Med vingene ute til tork – som om de var på Utrøst. På gode skarvedager, på ettersommeren, kan det sitte 300 skarver på skjærene.

Området er grunt og et sted hvor ærfuglene søker med små unger etter hekketid. Det kan derfor ligge hundrevis av ærfugl på, eller omkring, skjærene sommerstid. Bunnen mellom skjærene er delvis nakent fjell, av samme kambrosilur-type som skjærgården for øvrig, og stedvis dekt med et tynt mudderlag med blåskjell, sandskjell og hjerteskjell. Fuglekikkerne kikker spesielt etter litt mer uvanlige havdykkender slik som svartand,

sjøorre og havelle. Av disse er sjøorra den vanligste, flest hanner. Men sent på høsten kan det være en diger svartandflokk også. Her er alltid noe spennende å se.

I trekketidene, mest da om høsten selvsagt, er det vadefugler av typen polarsnipe, sandlo og myrsnipe som beiter. Sniper er oftere å se her ute enn i de mer «fugleberømte» kilene på Fornebu. På Gåsungene finner de småsaker blant tangen i fjæra. Skjærene ligger jo nesten hele tiden i fjæresonen. Men mest kjent er nok skjærene for en liten vinterbestand av fjæreplytt. Fjæreplytten er den tøffeste av alle vadefugler. De hekker på høyfjellet eller langt mot nord, i Sibir. Vinterstid trekker de sørover til norskekys-

Fjæreplytten trives på Gåsungene.

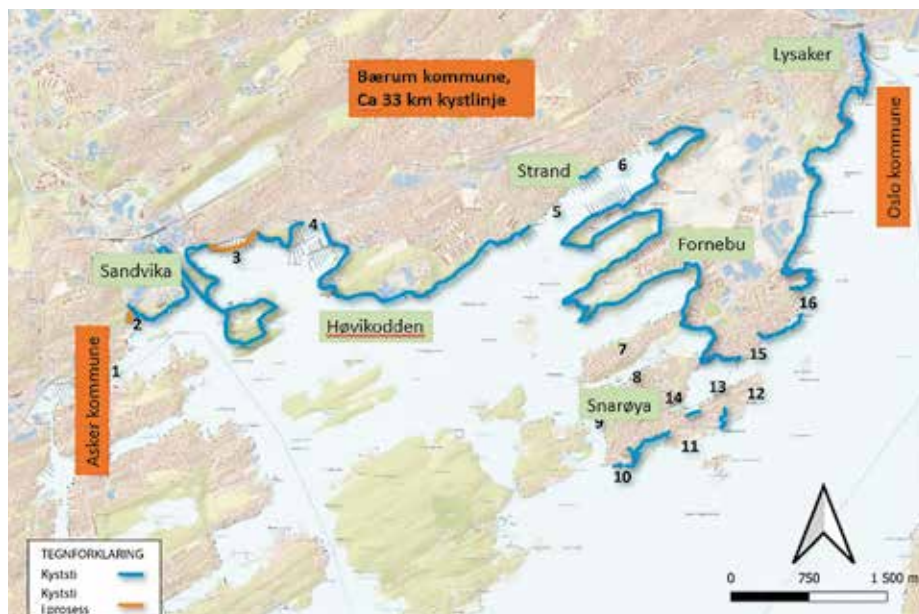
ten, ikke til Afrika som alle andre vadefugler. Sent på høsten dukker de opp på Gåsungene. Vi tror de forblir her vinteren gjennom, men skjærene ligger utenfor allfarvei så man vet ikke helt hva som er her ute midtvinters.

Skjærene er omkranset av gode fiskeplasser. Man kan altså fiske middag på Kristoffersand og kikke bort på Gåsungene og se på seler samtidig! Her ligger gjerne seks-sju steinkobber. På enkeltdager kan her være et par snes kobber. I tillegg forekommer også havert. Så det er to arter seler i bærumsskjærgården – som mest er de å se ute på Gåsungene. Enten dormer de på land eller de er næringssøkende på grunnene omkring. Eller de bare leker seg i vannet. Ser ut som de har det moro. Uansett, et fantastisk syn er det med et førtitalls seler og noen hundre skarver på de små skvalpeskjæra som flyter midtfjords i Oslofjorden.

Gåsungene er utvilsomt det beste marine våtmarksområdet i indre Oslofjord. Egentlig er det underlig at området ikke er fredet. Nå var vel ikke våtmarksplanen på 1980-tallet innrettet mot marine våtmarker, kun mot myr og næringsrike tjern. Dessuten ligger Gåsungene utilgjengelig til, så kanskje de tre skjærene gikk litt under radaren den gang. Men nå er det på tide å innlemme området i et verneområde. Gåsungene ble med i Bærums hummerfredningsområde, som ble opprettet fra 2023 av. Vel så viktig var det da å redusere båttrafikken (forstyrrelser fra hummerfiskerne). Nå skal vi jo verne tretti prosent av landet vårt, da gjelder det å plukke ut de viktigste områdene. I Oslofjorden, også i Bærums del, har vi noen slike områder. Gåsungene ligger på en klar førsteplass på en slik verneplanliste. Unikt i indre Oslofjord. 🐦

Steinkobbene soler seg på Gåsungene.

Kyststien er til dels godt utbygd i Bærum, men det mangler vesentlige partier som vil sikre sammenheng gjennom hele kommunen og dermed bedre tilgjengelighet og mer bruk. ILLUSTRASJONSKART: BÆRUM KOMMUNE.

Et rikt friluftsliv og god folkehelse krever en sammenhengende kyststi

Tekst: Bård Rane og Tom Ekeli, Bærum

Undersøkelser viser at friluftaktiviteter og egenorganisert trening er den mest foretrukne aktiviteten i alle aldersgrupper (ifølge Gunnar Breivik og Kolbjørn Rafoss, Fysisk aktivitet: omfang, tilrettelegging og sosial ulikhet. Helsedirektoratet 2017). Kommunens oppgave må derfor være å sikre god tilgang til naturområder for friluftsliv og rekreasjon. Tilgangen til attraktive natur- og friluftsområder er et knapphetsgode – særlig gjelder dette strandsonen i Bærum.

Bærum kommune har erkjent behovet for en kyststi gjennom flere viktige vedtak opp igjennom historien. I et kommunestyrevedtak i juni 1999 planla Bærum

kommune å knytte turveien fra Lysakerelven til en kyststi fra Oslo til Asker via Fornebulandet. Ifølge et vedtak 7. desember samme år i Sektorutvalg for Levekår, skal kyststien tas i bruk etappevis og opparbeides etter hvert som midler blir bevilget.

Den 20. april 2022 vedtok Formannskapet: «Kommunedirektøren bes legge frem en sak som viser hvordan man kan gjennomføre arbeidet med, og regulere frem en sammenhengende kyststi i Bærum. Vurderingen skal vise hvilke virkemidler som kan brukes og i hvilket tidsperspektiv det kan gjennomføres.»

Etter en god tverrpolitisk drøfting i budsjettforhandlin-

gene høsten 2022, ble det lagt inn midler til en ny stilling for å styrke arbeidet med kyststien og 1. august 2023 ble Øyvind Brunstad Høydal ansatt som strand- og friområdeforvalter i Bærum kommune. Vi antar at arbeidet med kyststien blir en vesentlig oppgave for ham. Vi kan altså slå fast at det etter 25 år er en økende forståelse for å utvikle kyststien i Bærum, men gjennomføringen lar vente på seg.

Til historien om ikke realiserte kommunale planer i strandsonen, føyer vi til arbeidet med en Kommunedelplan for kystsonen. Hovedformålet er å utvikle en helhetlig kommunal forvaltningsplan som styrer balansen mellom bruk og vern i strandsonen. Arbeidet startet i 2009 og planprogrammet ble lagt frem i Formannskapet 13. oktober 2010 og vedtaket ble slik: «Grunnet kommunens økonomiske situasjon stilles arbeidet med kystsoneplanen i bero inntil videre». Naturvernforbundet i Bærum leverte en solid høringsuttalelse den gangen og har etterlyst planen. Nå er det på tide å minne politikerne på dette igjen.

Kan strengere krav fra sentralt hold gi bedre fremdrift?

I mars 2021 kom daværende Solbergregjering med «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv» og redegjorde i en pressemelding: «I dag bor det rundt 1,6 millioner mennesker rundt Oslofjorden, det er trangt om plassen og arealene er kostbare ... Regjeringen vil derfor legge til rette for at Oslofjorden skal få god miljøtilstand og være attraktiv for friluftslivet slik at enda flere får gode opplevelser knyttet til fjorden.» Det er bred enighet om dette i Stortinget og gjennom Miljødirektoratet kan de 26 kommunene rundt Oslofjorden nå søke om midler til juridisk spisskompetanse for å avklare problemstillinger i strandsonen og

Eksempel på en avtale mellom grunneiere og Bærum kommune ved Kongshavn på Snarøya. FOTO: TOM EKELI

Manglende lenke 10 på Snarøya mellom Førstlia og Førstveien, ca. 100 meter. FOTO: TOM EKELI

få fjernet stengsler og ulovligheter. Omtrent halvparten av kommunene har fått viktig juridisk bistand til sine prosjekter med kyststien.

Asker og Bærum Budstikke har fått tildelt 150 000 kroner fra Fritt Ord til prosjektet «Graving i strandsonen» – om privat eiendomsrett, fri ferdsel og kommunal forvaltning. Budstikka har gitt saken om kyststi og folks rettmessige adgang til strandsonen mye

Mellom Sarbuvollen og Strand. Den private eiendomsretten trumfer ikke alle andre rettigheter. Allmennheten har på særskilte vilkår rett til bruk av privat grunn slik Friluftsløven og Plan- og bygningsloven legger til rette for.

FOTO: BÅRD RANE

oppmerksomhet – ikke minst gjennom gode lederartikler. Nå blir det spennende å se hva Budstikka kan få ut av de økte ressursene..

Noen eksempler fra Kyststien i Bærum

I Bærum er det gode løsninger for kyststien over lange strekninger, men de strekningene som mangler løsninger krever at kommunen setter inn ressurser for å kunne avklare situasjonen med alle berørte grunneiere. Delstrekningene 5 og 6 på hver side av den kommunale eiendommen Strandparken (se kartillustrasjon) vil gi svært god effekt når kyststien blir fullført

der; da vil Bærums befolkning kunne ferdes kontinuerlig over en svært lang strekning, samtidig som tilgangen ned til kyststien vil bli vesentlig forbedret.

Bærum kommune har både rett, plikt og muligheter til å ferdigstille kyststien slik at allmennheten får sin rettmessige tilgang til sjøen. Fullføring av kyststien i Bærum handler i stor grad om at både grunneiere og flere politikere må forstå og respektere allemannsretten, det vil si å ta inn over seg den rettmessige adgang som allmennheten har til strandsonen så lenge ferdsel ikke blir til utilbørlig fortrengsel. 🐦

Tekst og foto: Kari Balke Øiseth

■ Den nye strand- og friområdeforvalteren Øyvind Brunstad Høydal er godt i gang med arbeidet. Han jobber for sammenhengende kyststi på flere måter. En ting er jobbe for å få fjernet stengsler og stoppe privatisering av utmark, men det er også viktig blant annet å se på krav i nye og eldre reguleringsplaner, vilkår i byggetillatelser og mulighet for gjennomgang i båthavner. Kommunen ønsker så langt det er mulig å få lagt kyststien langs stranda, uten å legge inn omveier i bebyggelsen. Høydal forteller at politikerne etter planen vil få en sak om kyststien før sommeren.

Hvordan gjøre sykling i Bærum tryggere

Tekst og foto: Halvor Igesund,
Naturvernforbundet i Bærum

Bærum kommunes klimastrategi fastslår at direkte klimagassutslipp i Bærum skal være redusert med 65 prosent eller mer fra 2009 til 2030, og i 2050 skal Bærum være et lavutslippssamfunn.

Ikke mindre enn 39 prosent av de direkte klimagassutslippene i Bærum er knyttet til personbiler, mens transport totalt (inkludert tunge kjøretøy, varebiler og busser) utgjør hele 82 prosent. Derfor handler mye av klimastrategien nettopp om å endre fremtidens transport. For å nå de ambisiøse målene til utslippsreduksjoner, kreves mange ulike tiltak.

Jeg var litt nysgjerrig på hvordan kommunen i praksis jobber med dette området. Jeg tok derfor en prat med Håvard A. Eriksson, sykkelkoordinator i kommunen, for å lære mer. Håvard er 38 år gammel, utdannet fra Universitetet for Miljø- og Biovitenskap, bor på Hosle, er gift og har tre barn.

Håvard forteller at han har jobbet ti år som sykkelkoordinator, og er nå en av totalt fire ansatte som jobber innenfor Sykkelprosjektet i kommunen. Prosjektet er organisert under Natur-, vei- og miljøforvaltning som inngår i kommunens Miljøtekniske tjenester.

Frem til nå har ofte infrastrukturen blitt planlagt slik at biler og lastebiler skal komme raskest fram. Med forventet befolkningsvekst vil antall reiser i byområdene øke. For å hindre at veksten i persontransport skjer med bil og bidrar til økt forurensning, støy og dårligere fremkommelighet, vil kommunen jobbe for

Håvard Almeida Eriksson, sykkelkoordinator Bærum kommune.

at flere skal gå, sykle og benytte kollektivtransport i fremtiden. I klimastrategien kan vi lese: «I urbane lavutslippssamfunn vil det være de som går, sykler og reiser kollektivt som bør sikres trygg og rask fremkommelighet på bekostning av biler og varebiler.»

Håvard forteller at Bærums innbyggere er ressurssterke, og ifølge SSB har kommunen den største biltettheten i landet. Det kjøres mye privatbil, også på korte turer. For å oppnå en høyere sykkelandel, må mange som i dag kjører bil, begynne å sykle. Sykkelstrategien satser først og fremst på de korte reisene, fordi man tror at dette vil ha størst effekt, og vil være lettest å endre. Derfor er det bl.a. etablert sykkelhoteller ved trafikknutepunktene på Kolsås og i Sandvika.

Kommunens sykkelstrategi har som målsetning å øke sykkelandelen fra dagens fire til 20 prosent i kommunens bymessige strøk. Hvordan skal vi oppnå dette?

– En hovedutfordring for å få flere til å sykle, er at det må kjennes trygt. Det er ikke alltid tilfelle i dag. Syklistene i Bærum har også et imageproblem, ved at mange innbyggere forbinder syklistene med racersyklistene med egoistisk og hensynsløs fremferd. Dette medfører et tøft ordskifte og steile fronter mellom bilister, fotgjengere og syklistene. Det finnes flere eksempler på slike konflikter i Budstikka.

Noe som helt sikkert vil hjelpe både på sikkerheten og for å dempe konfliktnivået, er å lage løsninger som fysisk skiller de forskjellige gruppene trafikanter. Idealsituasjonen er egne sykkelveier med fortau for fotgjengere og trygg separasjon fra biltrafikken. Dette har vi fortsatt lite av i Bærum, men noe finnes, blant annet på Fornebu.

Og det bringer meg over på neste spørsmål: Hvor kan vi forvente flere separate sykkelveier og når kommer det?

– I tillegg til sykkelstrategien, finnes en **Handlingsplan sykkel for 2023-2026** der man kan lese mer om konkrete planer. En konstant utfordring er selvsagt å få bevilget nok penger. I tillegg er mange av de mest trafikkerte veiene i Bærum fylkesveier. Her er gjerne behovet for bedre løsninger aller størst, men det blir alltid tunge prioriteringsprosesser i konkurranse med andre prosjekter i fylket.

Hvordan prioriterer kommunen mellom prosjekter?

– Vi er veldig opptatt av dette. Blant annet har vi trafikkceller rundt i kommunen som gir oss et godt grunnlag for å si hvor behovet er størst og hvor det er størst potensiale for å øke sykkelandelen. I tillegg er vi selvsagt opptatt

av å finne bedre løsninger for de stedene som er ulykkesbelastede.

Her kan du lese mer om kommunens sykkelsatsing

Du finner blant annet disse dokumentene:

Klimastrategi 2030, vedtatt av kommunestyret 23.06.2021

Sykelstrategi med plan for sykkelveinettet 2018 – 2030,

vedtatt av kommunestyret

6.3.2018

Lenke til kommunens hjemmeside for dette og andre relevante dokumenter er: <https://www.baerum.kommune.no/tjenester/vei-trafikk-og-parkering/syssel/sysselstrategi-og-dokumenter/>

Noen refleksjoner om sykkelforholdene i Bærum

Artikkelforfatteren har selv mye erfaring med sykling i Bærum, fra andre steder i Norge, og også fra andre europeiske land. Slik jeg ser det, er Bærum på ingen måte en versting når det gjelder sykkelinfrastruktur. Jeg observerer stadig små endringer til det bedre for syklister og myke trafikanter. Samtidig er forbedringspotensialet fortsatt ganske enormt, og jeg oppfatter at forbedringene kommer i form av «museskritt». Noen strekninger i Bærum opplever jeg som direkte utrygge for syklister, og jeg prøver bare å unngå dem. Griniveien kan nevnes, men det ville være lett å finne mange andre eksempler.

Bærum er altså ikke en versting, men kommunen er langt unna toppen også. En norsk kommune som faktisk har gjort enorme fremskritt de siste årene, er Bergen. Det historiske bysentrumet, med brostein og trange gater, er fortsatt et «katastrofeområde» for sykkel, men du verden for noen fremskritt som er gjort andre steder i kommunen! Den tre kilometer lange

Bergens nye sykkel tunnel er en kjempesuksess for både gående og syklende.

sykkel tunnelen til Fyllingsdalen (verdens lengste) har fått internasjonal oppmerksomhet, men i tillegg er det bygget mange kilometer med separat sykkelvei. Jeg håper Bærum lar seg inspirere!

Om jeg fortsetter å ønskedrømme, går tankene videre til «nederlandske tilstander». Der har man faktisk klart å fikse trygg sykling også i større bysentrum. Man kan oppleve i praksis det som foreløpig først og fremst er en fin formulering i Bærums sykkelstrategi, nemlig å *snu transport-hierarkiet* (prioritere gange og sykkel fremfor bilisme). I september så jeg dette ved selvsyn i flere nederlandske byer, bl.a. Utrecht og Houten som to ganger (2008 og 2018) er kåret til landets beste sykkelby. Selvsagt har Nederland en enklere topografi enn Norge mellom kanaler

og vindmøller, men det er ingen unnskyldning for at vi ligger så langt bak. Det aller viktigste er å endre tankegangen hos folk flest, byplanleggere og politikere. 🐦

Utrecht, Nederlands fjerde største by. Bro over kanal og separate veibaner for gående og syklende.

FOTO: BJØRG PETRA BREKKE

Brev til en venn

Tekst: Magne Midttun, 1973

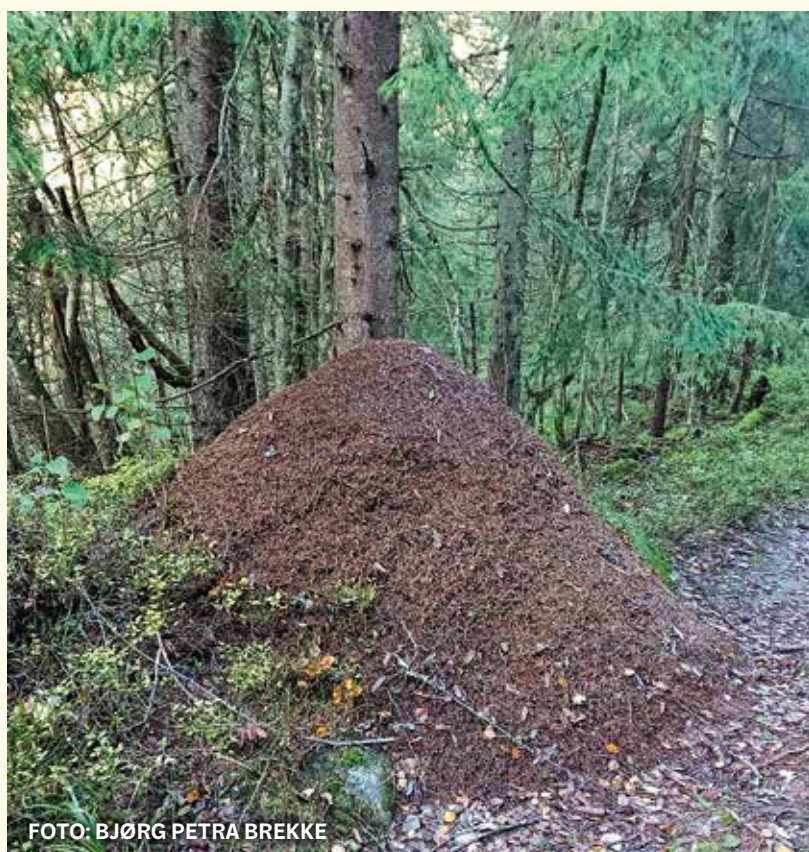

FOTO: BJØRG PETRA BREKKE

Kjære venn!

Leste du lederartikkelen i aftenavisen her om dagen? «Organisasjonen mot alt», blir vi kalt, etter at vi på nytt har dristet oss til å sette et stort spørsmålstegn ved en samfunnsutvikling som løper løpsk i menneskets grådige hunger etter materiell vekst. Snakk om å snu saken på hodet! Vi slåss jo for livet!

Vi slåss for rugdetrekket over setervollens bjørkekroner med lillaskjær i bristende knopper og for svarttrostens sang i moll fra grantoppen i solnedgangen.

Vi slåss for vevkjerringa som spinner nettet sitt en gryende vårmorgen, for mautuas myriader av kravlende seksføttinger og for skjeggglaven i barhenget til kraggete fjellgran.

Vi slåss for det norske landskapet med Prøysens «steinrøysa neri bakken», for Skjæraasens «spede spire» og for Aukrusts «salme i skogen der vindsus syng». Vi slåss for Griegs «Vårstemning» og for Myllargutens «Siklebekk», ja for hele eventyr-Norge, der dyr tasser og fugl flyr.

Vi slåss for fuglefjellenes vingede skarer og for livet i havet, – fra hval til plankton!

Vi slåss med Ibsens «folkefiende», for det rene vannet med ørretvak i mørke kulper, for den krystallklare luften som gir nærhet med stjernehimmelen og for det giftfrie jordsmonnet, matkornets seng.

Vi slåss for det store samspillet mellom alt levende som vi selv er en del av.

Det kan vel røyne på for noen hver av oss når motkreftene setter inn, men la oss likevel følge trøstig i fotefarene til «de gamle» som sådde vernetanken for noen mannsaldre siden – professor Wille, Hanna Resvoll-Holmsen, Theodor Caspari – for å nevne noen. Vi er i godt selskap, vi som slåss for livet i «Organisasjonen mot alt». 🐦

Magne Midttun

Tekst: Finn Otto Kvillum,
Naturvernforbundet i Bærum

7. oktober 2023 var det 100 år siden Naturvernforbundets første generalsekretær, Magne Midttun, ble født. Han bygde opp Naturvernforbundet slik vi kjenner det i dag og hadde en enorm betydning for naturvernbevegelsen.

Den siste halvdel av sitt liv bodde han i Bærum og vi vil her hedre ham ved å gjengi hans *Brev til en venn* som gir god grunn til ettertanke for oss naturvernere. Brevet ble skrevet for over 50 år siden, i 1973, men er like aktuelt i dag.

FOTO: MORTEN BERGAN

FOTO: BJØRG PETRA BREKKE

ALLE FOTO: TERJE BØHLER

Program for Bærum Naturfestival 2024

Turene er gratis og åpne for alle – velkommen!

Bærum Elveforum er også i år vertskap for Bærum Naturfestival. Sjekk alltid hjemmesiden www.naturfestival.no før hver tur, der finner du mer informasjon. Og kanskje blir det lagt ut enda flere turer der.

Søndag 5. mai kl. 11.15–14.45

Lysakerelva i vårflom

– rusletur med Lysakervassdragets Venner (fra Grinidammen)

Tirsdag 14. mai kl. 18–21

Fuglesangtur til Dælivann

– en klassiker av en tur i kanskje Bærums flotteste kulturlandskap

Mandag 20. mai (2. pinsedag) kl. 9–11.30

Fuglesangtur i Sandvika Naturpark

– spennende fugleliv i Engervannet og langs Sandvikselva

Tirsdag 21. mai kl. 18–20

Fuglekassetur langs Sandvikselva

– vi sjekker fuglekasser og ser/hører på fuglelivet

Søndag 9. juni kl. 13.20–15.00

Vandring langs Lysakerelva (Jar–Lysaker) med turkartet

«Opplevelser langs Lysakerelva»

Søndag 16. juni kl. 12–14

Rusletur langs Øverlandselva med turkartet

«Opplevelser langs Øverlandselva»

Torsdag 20. juni kl. 23–24

Myrsangertur til Øverland utfartsparkering

– hør mestersangeren synge på natten

Onsdag 14. august kl. 18.30–20.30

Gamle Øverland Bro

– spennende tur med historikk, skjøtsel, svartelistearter og mye annet

Onsdag 21. august kl. 18–20

Vandring langs Isielva med turbrosjyren

«Opplevelser langs Isielva»

Mandag 26 august kl. 18.30–20.30

Vannplanter i og ved Tjernsruddammen

– med Norsk Botanisk Forening

Tirsdag 27. august kl. 18.30–20.30

Planteliv ved Skallumdammen (Stabekk)

– med Norsk Botanisk Forening

Søndag 1. september kl. 12–15

Rusletur langs Øverlandselva med turkartet

«Opplevelser langs Øverlandselva»

Mandag 2. september kl. 18.30–20.30

Botanisk rusletur langs Sandvikselva

– med Norsk Botanisk Forening

Søndag 8. september kl. 13.15–14.45

Vandring langs Lysakerelva fra Grinidammen til Jar med turkartet

«Opplevelser langs Lysakerelva»

Onsdag 11. september kl. 18–20

Mølladammen og omegn

– en liten reise i natur og kulturhistorie langs Lomma

Asker og Bærum
lokallag

Mer om noen plansaker i 2023

Tekst: Finn Otto Kvillum,
Naturvernforbundet i Bærum

Høringsuttalelse til utbygging på Franzefoss

Naturvernforbundet i Bærum ønsker at Bærum skal bli en arealnøytral kommune. Slik sett var det positivt at et tidligere industriområde kunne transformeres til et boligområde. Vi forventet at kommunen og utbygger overholdt sine høye miljøambisjoner for utbyggingen.

Vi viste til § 11.2 Vegetasjon i bestemmelsene for kommuneplanen 2017- 2035 som lyder: «Sammenhengende grøntdrag og grønne lunger skal ivaretas og styrkes.» Natur- og terrengkvaliteter i planområdet måtte derfor registreres og tas hensyn til før planforslaget ble utformet.

Vi mente at dette tidligere industriområdet måtte transformeres til et grønt boligområde med gode utearealer og møteplasser for beboerne. Sammen med Sandviksvassdraget kunne dermed Franzefoss fremstå som et boligområde der de blågrønne verdiene blir ivaretatt. Når det gjaldt Sandviksvassdraget, måtte kantsonene ivaretas i henhold til bestemmelsene i kommunedelplan for Sandviksvassdraget.

Høringsuttalelse til Grorudenga 36 og 38

Dessverre var vi ikke blitt klar over oppstart av planarbeid på denne eiendommen og heller ikke at den lå inne som utbyggingsområde i kommuneplanens arealdel. Vi anmodet Bærum kommune om å avise

planforslaget, og tilbakeføre området til et LNFR-område. Vi påpekte at selv om et område var lagt inn som boligbebyggelse i kommuneplanens arealdel, så ga det ikke automatisk noen rett til utbygging.

Selv om utbyggingen tok sikte på å transformere eksisterende bebyggelse mente vi det var feil at driftsbygninger i landbruket ble omgjort til boliger. Dersom nye driftsbygninger skulle bygges andre steder på eiendommen ville uansett resultatet bli netto tap av arealer.

Bærum kommune hadde ennå ikke forpliktet seg til arealnøytralitet, men hadde omtalt det positivt i både kommuneplanen og naturmangfoldstrategien.

Planforslaget la opp til etablering av ny adkomstveg. Denne ville gå gjennom et område med en kartlagt naturtype lågurt-edellauvskog som ville bli rasert. Dette stred mot mål både i samfunnsdelen og arealdelen av kommuneplanen, og spesielt mot den nye strategien om naturmangfold. Ny adkomstveg vil også øke utbyggingsarealet og redusere fordelene med transformering av allerede bebygde arealer.

Høringsinnspill til naturmangfoldstrategien

Flere steder i utkast til dokument ble det henvist til temakartet for naturmangfold og blågrønne strukturer som var knyttet til kommuneplanens arealdel, men vi syntes at dette temakartet var

utilstrekkelig for å sikre naturverdier og spesielt de kartlagte naturtypene. Vi så helst at alle kartlagte naturverdier ble sikret som hensynssoner.

I listen over naturverdier som måtte sikres savnet vi en henvisning til grønne lunger. Vi foreslo derfor følgende tillegg: «Sammenhengende blågrønne områder, såkalt blågrønn infrastruktur, og grønne lunger, spesielt i byggesonen.»

Arealnøytralitet var positivt omtalt i arealdelen av kommuneplanen og i naturmangfoldstrategien, men uten at det ble satt noen konkrete mål eller forpliktelser. Vi mente at arealnøytralitet var helt nødvendig og måtte vedtas som et eksplisitt mål.

Naturmangfoldstrategien skulle forankres i kommuneplanens arealdel. Vi lurte på hvilken status dette ville gi for naturmangfoldstrategien. Ville den i så fall bli juridisk bindende for all kommunal saksbehandling?

Videre het det at «eldre reguleringsplaner som ikke ivaretar naturmangfold, revideres». Vi foreslo at grensen ble satt til 2009 som var det året naturmangfoldloven kom, og at ved realisering av alle planer eldre enn dette, måtte det gjennomføres kartlegging av naturmangfold.

Vedlegg 1 i forslaget måtte revideres etter at FNs naturavtale ble vedtatt 19. desember 2022. Den

Vi må ta vare på Tanumplatået!
Her ser vi maisplukkere på Ringi.
FOTO: BJØRG PETRA BREKKE

gir Norge en rekke forpliktelser og mål som skal nås innen 2030. Mange av disse målene forutsetter oppfølging i kommunene. Et viktig mål i naturavtalen er å ta hensyn til naturmangfold i all politikk. Dette måtte reflekteres enda bedre i naturmangfoldstrategien og det var viktig at de folkevalgte også tar dette inn over seg som en del av strategien.

Ifølge naturavtalen skal 30 prosent ødelagt natur restaureres innen 2030. Hvor er Bærums plan for naturrestaurering? Naturmangfoldstrategien nevnte restaurering av myr. Hva med bekkeåpning? Vi mente at den påfølgende handlingsplanen måtte inneholde konkrete restaureringsprosjekter.

Vi foreslo at kommunen tar initiativ overfor statlige myndigheter for å verne flere områder, bl.a. Løkkeåsen (kalk-lindeskog og sjeldne sopper) og Engervannet (trolig Norges eneste brakkvannsjø på kalkrik grunn). Vi mente at Tanumplatået bør vernes som landskapsvernområde.

Innspill til handlingsplan for naturmangfold

Da kommunestyret vedtok strategien for naturmangfold var den omdøpt til temaplan, og den skulle følges opp av en handlingsplan. På oppfordring fra kommunen har NiB spilt inn

konkrete forslag til områder som bør kartlegges, områder som bør skjøttes, områder/naturtyper som kan restaureres og synspunkter på kommunikasjon og involvering for å sikre at naturen i Bærum blir tatt vare på. Vi gjentok også forslag om vern av Løkkeåsen og Engervannet, og fremmet forslag om vern av Gåsungene som reservat.

Høringsuttalelse til utvidelse av steinbruddet på Steinshøgda

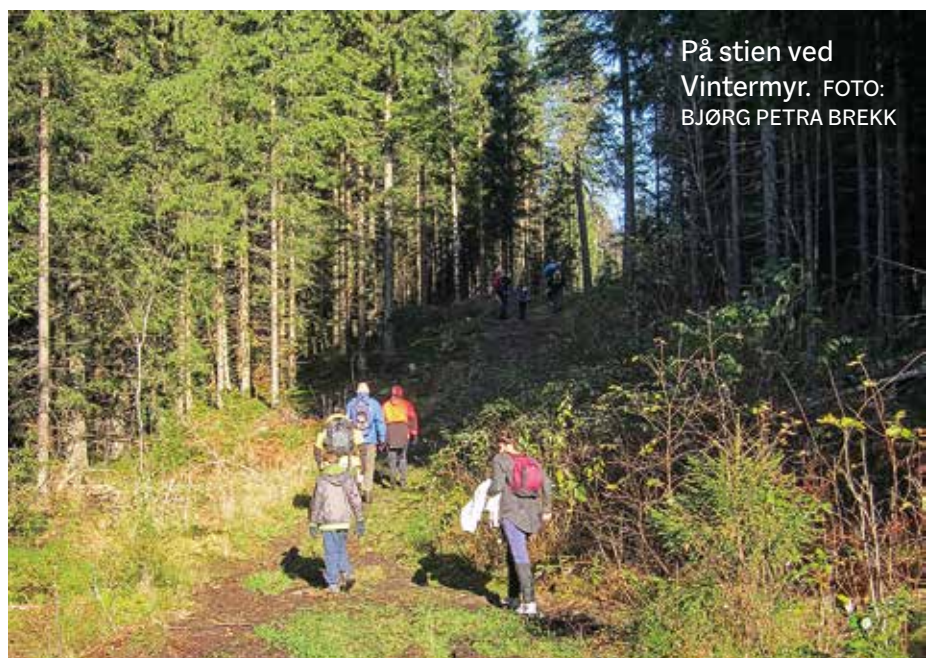
Naturvernforbundet i Bærum valgte å ikke motsette seg dette tiltaket, særlig fordi det kunne bidra til å løse problemet med

mellomlagring av steinmasser fra andre prosjekter. Vi var opptatt av behovet for en bred vegetasjonsskjerm og hensynet til å bevare Vintermyrene. Klima- og miljødepartementet ba om det samme i sitt godkjennelsesbrev.

Vintermyrene er registrert som naturtype rik gransumpskog, verdi B. Konsekvensutredningen påpekte at utvidelsen av steinbruddet etter hvert kunne påvirke dreneringen i området og føre til uttørking av myra. Vi forutsatte at det ble etablert overvåkingsmekanismer som sikrer at det om nødvendig kan iverksettes tiltak som hindrer uttørking.

Den nedre Vintermyra er delvis grøftet. For å opprettholde myra og dens evne som karbonlager kan grøftene tettes igjen slik at grunnvannsnivået heves.

Vegetasjonsskjermen/buffersonen i forslaget var på ca. 40 m. Vi mente denne skjermen måtte utvides, jf. vårt innspill ved oppstarten av reguleringsarbeidet der vi ønsket en 100 m bred skjerm. Dette er spesielt viktig i nordøst mot Vintermyrene og blåmerket sti. Stien er svært mye brukt, og må beholdes så intakt som mulig. En bredere skjerm ville minske ulempene med støv ►

På stien ved Vintermyr. FOTO: BJØRG PETRA BREKKE

og støy, både for friluftslivet og for naturtypen på Vintermyrene.

Høringsuttalelse til detaljreguleringsplan for Godthaab

Naturen som trues av nedbygging i denne planen består av rødlistet frisk edelløvsskog. Vi ga vår fulle støtte til uttalelsen fra Bærums kommunes avdeling Park Landbruk Natur og Kulturvern, der de ba om at om at planforslaget ble stoppet eller redusert for å unngå irreversibel skade på naturmangfold. Hele den vestlige delen av formålet Bolig/tjenesteyting måtte endres til grønnstruktur – naturområde. Vi mente at planen brøt med

en rekke punkter i både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. I tillegg ville de partiene som stemte for å vedta en sann plan bryte med deres eget parti-program. Som eksempel siterte vi dette fra Bærum Høyres partiprogram: «Bærum Høyre vil verne om naturområder, parker og tur-områder. Vi må ta vare på sjeldne arter og beskytte våre elver, vassdrag og Oslofjorden. Bærum Høyre vil jobbe for å ta vare på sårbare arter og natur for å sikre en balanse i økosystemene.»

Innspill til detaljreguleringsplan for Bryn skole

Vi ga uttrykk for at en eventuell utvidelse ikke måtte gå på

bekostning av grøntarealene i området rundt Bryn skole og ned mot Lomma. Dette området er av betydning for mange beboere i området for rekreasjon, tur, jogging, med mer. Det lever mange fuglearter ved dette vassdraget, i tillegg til rådyr, grevling og annet vilt.

Vi mente at en eventuell utvidelse av sykkelparken måtte begrenses til det området som allerede er i bruk for idrettsformål. På den måten blir det ikke nødvendig å ødelegge ytterligere skog rundt Bryn skole og ned mot Lomma.

Vi minnet om at det i kommuneplanens arealdel 2022-42 finnes en byggeforbudssone på 30 meter fra Lomma. 🐦

En kunstner i naturen: flekket askebarkbille

Tekst og foto: Bjørg Petra Brekke, Naturvernforbundet i Bærum

Langs turveien ligger det noen greiner oppe på en murkant. De har ligget der lenge, barken er borte og det er ikke lett å vite hva slags tre det er. Som oftest har jeg gått forbi, men en dag gikk jeg nærmere og da dukket et flott kunstverk opp.

Askerose – naturens kunstverk

Siden jeg ikke kan noe om insekter sendte jeg bildet til professor Anne Sverdrup-Thygeson ved NMBU, og hun svarte slik: «Hva slags treslag? Minner om flekket askebarkbille, om det er ask... Liten

margborer ligner, men går på furu og har sjelden så tydelige larve ganger, syns jeg.»

Kunstneren kan altså være en bitteliten bille. Barkbillene, som det er 66 arter av i Norge, er 1–8 millimeter lange. De lever i trær som er døde eller døende. Ca. 2/3 av de norske artene lever i bartrær, resten i lauvtrær, slik som den flekkete askebarkbillen. Barkbiller er viktige for økosystemet og mange andre arter er avhengige av dem på forskjellige måter. Både fordi de bryter ned næringsstoffene i treet, lager ganger som blir levested for andre organismer og fordi de blir mat for andre dyr. Men en av artene, stor granbarkbille, kan gjøre skade på levende trær, og derfor ha økonomisk betydning for skogbruket i Norge. Og arten almesplintborer bidrar til å spre

soppen almesyke som tar livet av almetrær.

Om våren borer hannbiller seg inn under barken og lager et paringskammer. Fra paringskammeret gnager så en eller flere hunner ganger ut til sidene. Her legger de egg i små nisjer. Når larvene er klekket, graver de nye ganger, og slik blir altså de flotte mønstrene på innsiden av barken og i overflaten på treet skapt.

Neste gang du er ute, gå litt saktere. Stopp opp og se deg rundt, så kanskje du oppdager noe nytt. Noe du ikke har sett før, eller lyder du ikke har lagt merke til før. Naturen er en gave. Vi må bare pakke den opp. 🐦

Kilde: https://snl.no/flekket_askebarkbille lesedato 20.03.23

Flekket askebarkbille. FOTO: UDO SCHMIDT. LISENS: CC BY SA 3.0 (KOPIERT FRA STORE NORSKE LEKSICON 20.03.23)

ÅRSMELDING 2023 for Naturvernforbundet i Bærum (NiB)

Overordnet vurdering

Det viktigste i 2023 har vært arbeidet for at Bærum skal følge opp FNs naturavtale. I samsvar med arbeidsprogrammet har vi fortsatt å prioritere høringer/plansaker og dugnader. Vi har styrket innsatsen når det gjelder kommunikasjon for å gjøre oss mer synlige. Medlemstallet har økt, og vi har god økonomi.

Merknader til igangsatt planarbeid og høringsuttalelser til planer og strategier

De fleste av NiBs høringsuttalelser og merknader/innsspill kan leses i sin helhet på NiBs nettsider

<https://naturvernforbundet.no/osloogakershus/om-nib/horingsuttalelser/>

Sakene som er merket med ** blir nærmere omtalt i egen artikkel i dette bladet.

Innspill til igangsatt planarbeid

Eiksveien 73. Sendt 31. januar.

Forslag til planprogram for Kommunedelplan for kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskaper. Sendt 27. april.

Planprogram med byplangrep Fornebu sør. Sendt 19. juni.

**Handlingsplan naturmangfold.

Sendt 15. oktober.

Utvidelse av Eine naturreservat – oppstart av verneplanarbeid (til Statsforvalteren). Sendt 24. oktober.

Forvaltningsplan for Lysakerelva.

(Sammen med Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Naturvernforbundet i Oslo Vest.) Sendt 11. desember.

**Bryn skole, detaljregulering. Sendt 12. desember.

Høringsuttalelser

**Høringsinnspill til naturmangfoldstrategien. Sendt 30. januar.

**Grorudenga 36 og 38 – detaljregulering. Sendt 6. februar.

**Utvidelse av steinbruddet på Steinsløgda – detaljregulering. Sendt 13. februar.

Temaplan for arkitektur- og byformingsstrategi. Sendt 11. mai.

**Detaljreguleringsplan for Godthaab – Gamle Ringeriksvei 148. Sendt 29. mai.

**Franzefoss områderegulering. Sendt 1. september.

Endring av grensene til Kolsås-Dælivann landskapsvernområde i for-

bindelse med etablering av nytt drikkevannsmagasin og etablering av erstatningsareal gjennom utvidelse av Skotta naturreservat (til Statsforvalteren). Sendt 28. september.

Utvidelse av perioden med ferdselsforbud i verneområder for sjøfugl i Oslo og Viken (til Statsforvalteren). Sendt 15. oktober.

Klager

Vestmarkveien 48 – klage på bygningssjefens dispensasjon for å etablere turvei og aktivitetsområde. Sendt 4. mai.

Klagen ble fulgt opp. Planutvalget omgjorde 21. september bygningssjefens dispensasjon fra kommunedelplanen for Tanumplatået og Hornimarka. Det er ennå ikke klart om det vil bli fremmet normal regulerings sak.

Vallerveien 146 – detaljregulering. (Sammen med Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Bærum Natur- og Friluftsråd.) Sendt 31. mai. Statsforvalteren i Oslo og Akershus avsto klagen 24. oktober.

Andre henvendelser til Bærum kommune

Brev til de nyvalgte kommunestyrepresidentene: Bærum må følge opp FNs naturavtale. Sendt 2. oktober.

Dugnader 2023

Slåtte- og rakedugnad på Gjøttumbråten

I 2023 ble slåtte- og rakedugnaden gjennomført på to dager. 10. august ➤

En blid dugnadsgjeng har rakt på Gjøttumbråten. FOTO: WENCKE STENE-JOHANSEN

kom Jan Häusler fra Naturvernforbundet i Asker med slåmaskin, samtidig ble kantene slått med ljà. 14. august kom ti voksne og ett barn til rakedugnad. Dugnaden ble avsluttet med en trivelig kakepause.

Dugnadsleder Zsuzsa Fey lukte einstape tidligere på sommeren. Lukingen og slåttene har siden 2013 hatt god effekt, noe botaniker Anders Often dokumenterte i 2022. Da ble det totalt funnet 118 arter karplanter. Total timebruk på dugnaden i 2023 var 61,5 timer.

Søppeldugnader

NiB plukket også i 2023 søppel langs kyststien på Fornebu på oppdrag fra Bærum kommune. Både 8. mai og 19. september var vi 11 personer i dugnadsgjengen. Vi ryddet samme rute som tidligere. Til sammen leverte vi ca. 227 kg søppel på lsi. Det er lite «klassisk» søppel på Fornebu, men en del skrot som var for tungt for oss ble rapportert til Bærum kommune. Søppeldugnader er hyggelige aktiviteter som gir inntekter til NiB.

Kjempebjørnekjeks og andre fremmedarter

NiB fjerner kjempebjørnekjeks og andre fremmedarter etter avtale med Bærum kommune. Deltagersituasjonen er tilfredsstillende, med 25 personer på dugnadslisten. Også familiedlemmer bidrar. Kåre Smeland har overtatt som dugnadskoordinator.

Bekjempelsen av kjempebjørnekjeks virker. Det er betydelig færre planter i områdene våre, og arbeidsmengden er redusert. I 2023 har vi blitt tildelt to nye områder fra kommunen hvor vi kun skal sjekke en gang midtsommer. Samlet er det 18 områder som bare har én kontroll.

Ett nytt område ved Solli gård i Lommedalen er meldt inn.

NiBs avtale med kommunen omfatter rotkutting av kjempebjørnekjeks på Løvenskioldbanens Riflebane. Den er nå nesten fri for kjempebjørnekjeks. NiB har også inngått en egen avtale med Norges Skytterforbund

om å bekjempe kjempebjørnekjeks på Hjortebanen og Lerduebanen. Etter at en anleggsgartner sprøytet sommeren 2021 for å få ned antallet planter til håndterlig nivå, skal vi ta oss av etterveksten.

Fjerning av edelgran i Bestemorskogen, bak politistasjonen i Sandvika, var ny i 2022. Det omfattet luking av nye spirer og kutting av små trær inkludert fjerning av alt kapp, slik at skogbunnen kan få lys til gress og blomster. I tillegg har vi bekjempet kanadagullris ved den nye gravlunden på Lilleøya, i samarbeid med Østlandsavdelingen av Botanisk forening.

I 2023 brukte dugnadsgjengen 236 timer på kjempebjørnekjeks, 21,5 timer på kanadagullris og 67,75 timer på edelgran. Det betyr at vi ikke har utnyttet alle de 375 timene kommunen er villig til å betale for.

Andre saker

Kommunikasjon og publisering

NiB har prioritert utadrettet kommunikasjon i 2023, og har utarbeidet en egen kommunikasjonsstrategi. Vi ønsker å bli bedre på å nå ut til Bærums politikere, Bærums innbyggere og medlemmene våre.

NiBs bruk av Facebook gir flere muligheter til publisering av bilder fra arrangementer, informasjon om kommende arrangementer og dialog med medlemmer gjennom kommentarfeltet. Nesten hver uke legger vi ut nyheter om ulike naturvernsaker.

Nettsidene oppdateres kontinuerlig med informasjon om vårt arbeid – arrangementer, høringsuttalelser, merknader til planer og relevante presseklipp. I tillegg skriver vi nyhetsaker og publiserte blant annet flere aktuelle saker om kommunevalget. Naturvernforbundet drifter plattformen til lokallagenes nettsider. I november 2022 ble det lansert nye nettsider for Naturvernforbundet og lokallagene. Dette ga oss noen utfordringer, og i 2023 har vi nedlagt et stort arbeid for å oppdatere nettsidene.

Nyhetsbrev

I løpet av 2023 ble det sendt ut fem nyhetsbrev. Sammenlignet med andre organisasjoner har NiB relativt høye tall av brukere som åpner nyhetsbrevet, 50 – 60 prosent.

Kommunevalg 2023

NiB ønsket å påvirke alle partier i Bærum i naturvennlig og bærekraftig retning. NiB ga høsten 2022 innspill til partiprogrammene til Høyre, Arbeiderpartiet, SV, Venstre og MDG. I 2023 satte vi FNs naturavtale som overskrift på arbeidet vårt. Sammen med Lokallaget av Fortidsminneforeningen arrangerte vi åpent møte med lokale politikere, vi skrev innlegg i Budstikka og vi brukte nettsidene og nyhetsbrev 3/2023 for å informere om valget.

Etablering av hummerfredningsone

I 2021 tok vi initiativ til etablering av et hummerfredningsområde i Bærum, med forslag om et område utenskjærs Ostøya og rundt Gåsøya i Vestfjorden. Kommunen har fulgt opp forslaget, og NiB deltok på to innspills- og informasjonsmøter om saken høsten 2022. Fredningssonen ble innført i 2023.

Støtte til NOA

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) gikk til sak for å få stoppet byggingen av 5 km skogsbilvei i Sørmarka. Striden står om kommunen

Gry Thune Young (til venstre) har mottatt Miljøprisen fra Kari Balke Øiseth. FOTO: BENTE TOVIK

Politikerpanelet på det åpne møtet 30. august. FOTO: HALVOR IGESUND

kunne godkjenne veiprosjektet bare i henhold til forskrift for skogsbilveier, eller om det måtte utarbeides reguleringsplan etter Plan- og bygningsloven. Lagmannsretten sa seg enig plankravet, men mente at saksforberedelsene i denne konkrete saken tilsvarte en reguleringsplan. Retten ga derfor ikke medhold når det gjaldt å stanse byggingen. NOA tapte dermed saken, og må ut med kr. 700.000 i saksomkostninger. Det koster å prøve ut lovlighet av vedtak! NiB ønsker å styrke naturens rettsvern, og styret vedtok å bevilge kr. 30.000 til NOA.

NiBs miljøvernpris

Miljøvernprisen 2022 ble tildelt leder i Bekkestua Vel, Gry Thune Young, på årsmøtet 7. mars. Hun fikk prisen for sitt utrettelige arbeid for å bevare grønne lunger i Bekkestua-området.

Mediedekning/ Omtale

Leserinlegg publisert i Budstikka: 3. mars: FN-avtale må også følges opp i Bærum (Kari Balke Øiseth) 20. mars: Fortsett å snu, Høyre (Finn Otto Kvillum og Kari Balke Øiseth)

3. mai: Redd naturen ved Godthaab (Kari Balke Øiseth) 25. august: Vilje til vern av natur og kultur (Kari Balke Øiseth og Elisabeth Blichfeldt) 31. august: Kommunevalgkamp uten klimautfordringene (Finn Otto Kvillum) 5. oktober: Bærum må følge opp FNs naturavtale (Kari Balke Øiseth)

Leserinlegg om oss fra andre: 16. januar: Gratulerer med viktig bokutgivelse (Venstres kommunestyregruppe – om Natur og trivsel)

Omtale i Budstikka:

26. juli: Kari og Kåre bekjemper giftig plante (om dugnaden mot kjempebjørnekjeks)

Verving av medlemmer og medlemstall

NiBs mål er at 1,5 prosent av Bærums befolkning, eller ca. 1950 personer, skal være medlemmer. I 2023 hadde NiB én vervestand ved Vestmarksetra parkeringsplass, og én på Burudvann. Vi vervet også i Kommunegården 23. mars og på Lilløyplassen 18. juni. Pr.

31.12.2022 var det 1667 medlemmer, mens det var 1718 per 31.12.2023.

Arrangement og deltakelser

Årsmøtet 2023

Årsmøtet ble holdt på Bekkestua bibliotek 7. mars, med 32 deltakere, se egen protokoll. Etter årsmøtet holdt Sverre Lundemo foredraget «FNs naturavtale – den må også følges opp i Bærum» for ca. 50 frammøtte. Dag Egil Strømme, som leder Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur, kommenterte på vegne av Bærum kommune.

Fornebu og Lysaker Rotary

16. januar holdt vi innledning for Fornebu og Lysaker Rotary: «Naturvernforbundet i Bærum – hvem er vi, hva vil vi, og hva gjør vi?»

Åpent møte i kommunevalgkampen

Den 30. august inviterte NiB, sammen med Bærum lokallag av Fortidsminneforeningen, til åpent møte med kommunepolitikerne på Kunnskapsenteret i Sandvika. Overskriften på møtet var «Vilje til vern av natur- og

kulturverdier». De fleste partiene har fine formuleringer om vern av natur og kultur i sine partiprogrammer. Hovedtema for møtet var: Hvordan vil partiene faktisk stille seg til vern av natur og kultur når politikken skal gjennomføres i praksis? Etter innledninger fra foreningene ble det en aktiv debatt med panelet og de ca. 30 fremmøtte.

Julemøte for dugnadsdeltagere og styremedlemmer

Dugnadsdeltakerne ble invitert til Bekkestua bibliotek 29. november for et enkelt måltid sammen med styret. Etter maten holdt Lars Dalen fra Marinreparatørene foredrag om hummerfredning for 31 deltakere.

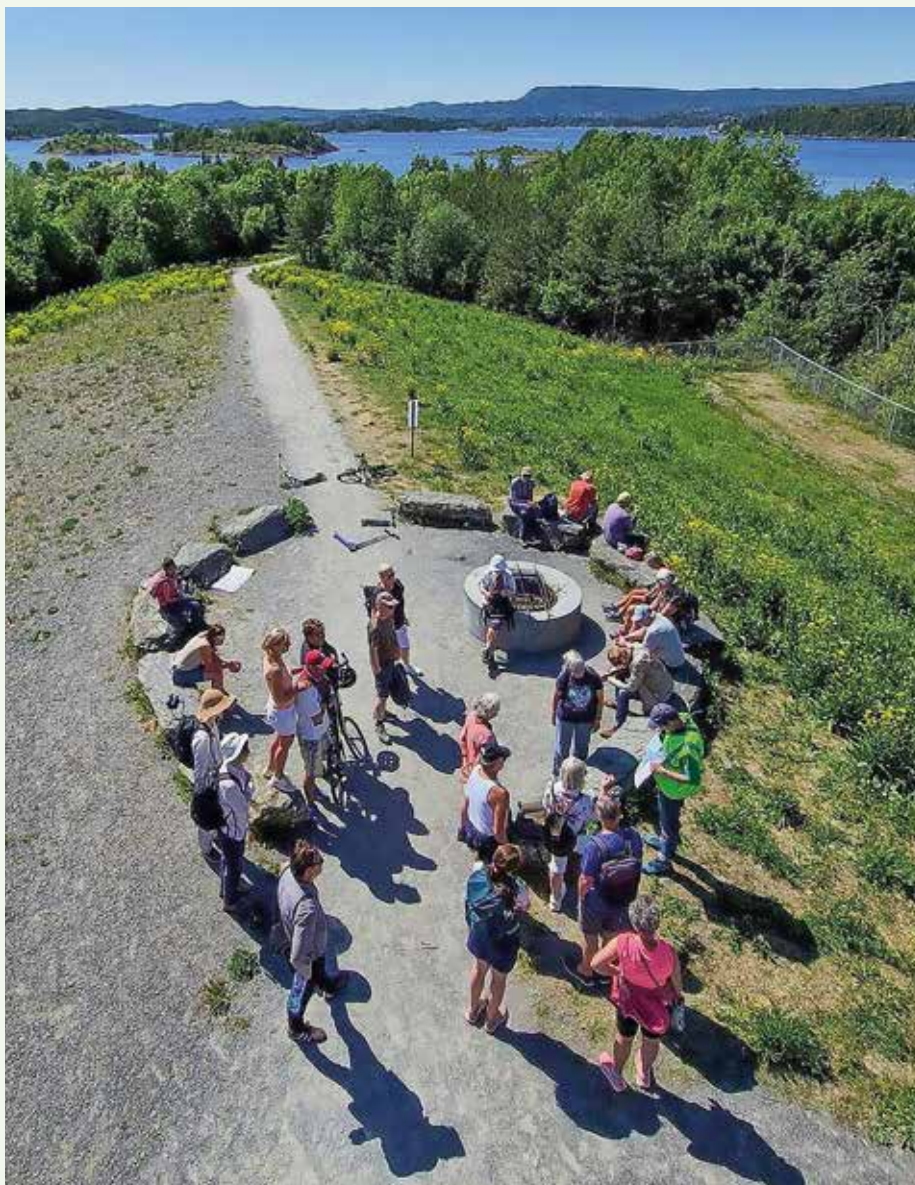
Annen utadrettet aktivitet

Vi deltok med vervestand og delte ut «Natur og trivsel» da Kommunegården ble åpnet 23. mars, da Lilløyplassen feiret sitt 20-års jubileum 18. juni, og på Kunnskapssenteret 24. august i forbindelse med Sandvika Byfest. I forbindelse med Byfesten inviterte vi også til guidet tur i nærmaturen langs Engervannet. Dessverre var det ikke mange byfestdeltakere som fant veien til Kunnskapssenteret og turen vår.

NiB har også bidratt til å revitalisere Oslofjordgruppa til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) bl.a. ved at vi arrangerte ekskursjon på Fornebu-halvøya 4. juni for 30 naturinteresserte.

Leder og styremedlemmer har også deltatt på følgende i 2023:

- 17. januar. Møte med Eirik Bøe – leder i Planutvalget
- 25. januar. Forum for juss og arealpolitikk: Hvordan klage på vedtak (digitalt)
- 31. januar. Informasjonsmøte om utvidelse av steinbruddet til Franzefoss (digitalt)
- 6. februar. Møte med Bærum Turlag
- 13. mars. Åpent møte om Kyststien
- 21. mars. Årsmøte Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Den botanisk-geologiske ekskursjonen på Fornebu 4. juni ble en suksess. FOTO: HANS ARNE NAKREM

- 28. mars. Årsmøte Bærum Natur- og Friluftsråd (BNF)
- 11. april. Forum for juss og arealpolitikk: Kommuneplanens arealdel (digitalt)
- 18. april. Naturen på vippepunktet (Lier kulturscene)
- 3. mai. Opplæring av tillitsvalgte (digitalt)
- 8. mai. Møte med Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) om BNF
- 11. mai. CICERO-dagen
- 23. mai. Kommunens seminar om Vestre Bærum
- 5. juni. Guidet SV på Fornebu for å se kyststien

- 5. juni. Befaring Tjernsmyrtjern
- 6. juni. Møte om Fornebu brygge med utbygger Selvaag
- 7. juni. Styret på befaring Kalvøya
- 19. juni. Befaring med kommunen for potensielt fjerne fyllmasser over kalkmark v. Lilleøya
- 20. juni. Befaring med SV og Rødt for kyststi Høvik-Fornebu
- 16. august. Befaring Tjernsmyrtjern
- 19. september. Befaring med planutvalget, aktivitetsområde på Bjerketun
- 27. september. NOAs by- og tettstedgruppe
- 27. september. Hvem skal passe på skogen? Seminar NMBU.

14. oktober. Møte med SV, innspill til budsjett og prioriteringer
18. oktober. FNF-kurs om kommuneplanens arealdel (digitalt)
19. oktober. Naturvernforbundets kurs om årsmøter og nytt medlemsystem (digitalt)
3. november. Møte mellom Bærum kommune og BNF
9. november. NOAs by- og tettstedsgruppe
4. desember. Oppsummeringsmøte med Bærum kommune om fremmedartsdugnaden

Styret og andre tillitsverv

Det ble avholdt 12 styremøter i 2023. Mye informasjon ble utvekslet på e-post og i SharePoint.

Styret

Leder: Kari Balke Øiseth
Nestleder: Bente Tovik

Styremedlemmer

Morten Bergan - kontaktperson til BirdLife Oslo og Akershus
Dag Evert Borud

Helga Fastrup Ervik
Helle Frodahl
Halvor Igesund
Finn Otto Kvillum
Sunniva Schjetne
Tomas Westly

Revisor: Øystein Berg

Regnskapsfører: Norges Naturvernforbund

Valgkomité

Björg Petra Brekke, leder
Knut Bjerke
Bjørn Frodahl

Årsmøteprotokoll

Årsmøteprotokoll Naturvernforbundet i Bærum 2023

Sted: Bekkestua bibliotek. Til stede: 32 personer.

Tid: 7. mars 2023 kl. 1800-1900

Sak 1. Valg av møteleder, referent og protokollunderskrivere

Bente Tovik ble valgt til møteleder, Kåre Smeland ble valgt til referent.

Martin Nickelsen og Siri Anzjan ble valgt til å underskrive protokollen.

Sak 2. Godkjenning av innkalling, dagsorden og saker til eventuelt

Innkalling og dagsorden ble godkjent. Det var ingen saker til eventuelt.

Sak 3. Godkjenning av årsmelding og regnskap

Under regnskap ble det spurt om Naturopplysningsfondet. Det ble opplyst at Naturopplysning formelt sett ikke tilfredsstilte krav til fondsavsetning, derfor er det tatt inn som en del av det ordinære regnskapet.

Årsmelding og regnskap ble godkjent.

Sak 4. Godkjenning av budsjett og arbeidsprogram for 2023

Det kom inn et forslag under arbeidsprogram: Styret bør bidra til å tilrettelegge for offentlig transport til utfartssteder.

Budsjett og arbeidsprogram ble godkjent.

Sak 5. Valg av nytt styre, revisor og valgkomité

Björg Petra Brekke la fram valgkomiteens forslag til sammensetning av styret 2023-24.

Leder: Kari Balke Øiseth. Velges for 1 år, ikke på valg som styremedlem
Nestleder: Bente Tovik. Velges for 1 år, ikke på valg som styremedlem.
Styremedlemmer:

Morten Bergan. Ikke på valg.
Helga Fastrup Ervik. Gjenvalg for 2 år.
Finn Otto Kvillum. Gjenvalg for 1 år.
Sunniva Schjetne. Gjenvalg for 1 år.
Tomas Westly. Gjenvalg for 2 år.
Dag Evert Borud. Ny, velges for 1 år.
Helle Frodahl. Ny, velges for 1 år.
Halvor Igesund. Ny, velges for 1 år.

Valgkomiteens forslag ble godkjent.

Valg av valgkomité: Björg Petra Brekke (leder), Knut Bjerke og Bjørn Frodahl ble gjenvalgte.

Valg av revisor: Øystein Berg ble gjenvalgte.

Sak 6. Eventuelt

Det var ingen saker til eventuelt.

Kari Balke Øiseth takket avtroppende styremedlemmer Anna Borg, Liv Hilde Vårvik Lien og Bo Wingård.

Utdeling av NiBs miljøvernpris

Miljøvernprisen ble delt ut til Gry Thune Young, leder av Bekkestua Vel.

Til orientering holdt Sverre Lundemo etter årsmøtet foredraget «FNs naturavtale - den må også følges opp i Bærum», etterfulgt av en kommentar fra Dag Egil Strømme, leder av Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur i Bærum kommune.

Kåre Smeland

Kåre Smeland

(referent)

Godkjent:

Martin Nickelsen

Martin Nickelsen

Siri Anzjan

Siri Anzjan

Forslag til arbeidsprogram for NiB 2024

NiB skal arbeide aktivt for at Bærum kommune følger opp FNs naturavtale og sin egen tema- og handlingsplan for naturmangfold.

NiB skal:

- Fortsatt styrke kontakten med kommunen og kommunepolitikere
- Være en seriøs og aktiv høringsinstans i plan- og reguleringsaker og andre miljørelevante saker i Bærum kommune
- Sette søkelys på tap av dyrket mark i Bærum, bl.a. gjennom innspill og bidrag til kommunens arbeid med Temaplan for landbruk med jordvernstrategi
- Samarbeide med NOA for å få vern av Tanumplataet på dagsorden igjen
- Arbeide for flere naturreservater i Bærum, f.eks. Løkkeåsen, Gåsungene, Engervannet
- Bidra til arbeidet med å redde Oslofjorden, bl.a. gjennom innspill om sammenhengende kyststi i Bærum og deltakelse i NOAs Oslofjordgruppe
- Bidra i kommunens arbeid med grønn mobilitet, bl.a. gjennom å følge opp kommunens sykkelstrategi
- Arbeide for naturglede og stolthet over naturen i Bærum. Prøve ut muligheten for å lage korte filmsnutter til Facebook-siden
- Gjennomføre dugnadsarbeid:
  - Sjøpplukking vår/høst tildelt av kommunen
  - Slåttedugnad på Gjettumbråtan
  - Fjerning av fremmedarter i samarbeid med kommunen (kjempebjørnekjeks, uønsket edelgran, kanadagullris)
- Arbeide aktivt med kommunikasjon overfor medlemmer, Bærums kommune og Bærums befolkning, bl.a. gjennom å
  - Sørge for oppdaterte nettsider
  - Fortelle hva vi gjør i nyhetsbrev og på Facebook

Regnskap Naturvernforbundet i Bærum 2023

Inntekter	Noter	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Kontingent, andel fra NNV	2	97 862	83 000	82 592
Kommunal støtte til driften		17 500	20 000	
Tilskudd til Gjettumbråtan		17 000	17 000	17 000
Dugnader, kjempebjørnekjeks/Storøykilen	3	102 139	100 000	106 550
Diverse inntekter/salg		200	4 000	4 131
Grasrotmidler Norsk Tipping		7 640	9 000	9 556
Moms-kompensasjon		11 820	11 820	7 506
Renter		8 640	3 000	3 398
Sum inntekter		262 801	247 820	230 733

Kostnader		Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Medlemsbladet Nøttekråka		61 636	110 000	104 963
Kostnader ved dugnadsarbeid		3 068	3 000	2 229
Tilskudd til prosjekter	4	30 000		
Styremøter/årsmøte		21 903	20 000	21 075
Rekvista, porto, postboks		1 370	4 000	2 463
Profiling		12 477	30 000	37 461
Personalkostnader	5			96 172
Økonomitjenester	5	20 000	20 000	20 000
Oppmerksomhet, gaver, premier		4 845	10 000	3 825
Arrangementskostnader (Naturdag, Gjettumbråtan m.m.)		14 028	20 000	14 131
Kurs, eksterne møter, faglitteratur			10 000	4 300
Kontingenter og abonnementer		7 573	8 000	7 120
Kalendere for salg		5 940	8 000	8 030
Bankkostnader		3 589	4 000	3 786
Publikasjon Grønne lunger				438 176
50-årsjubileum: markering 25. september				63 751
Diverse kostnader		3	500	881
Sum kostnader		186 430	247 500	828 362

Årets resultat	6	76 370	320	-597 629
-----------------------	----------	---------------	------------	-----------------

Balanse

Eiendeler	Note	31/12/2023	31.12.2022
Bank, driftskonto		128 764	50 080
Bank, sparekonto		363 137	354 578
Bank, plasseringskonto		3 426	3 345
Sum eiendeler		495 326	408 004

Gjeld og egenkapital	Note	31.12.2023	31.12.2022
Egenkapital 1.1	6	385 968	983 597
Årets overskudd		76 370	-597 629
Egenkapital 31.12		462 338	385 968
Gjeld		32 988	22 036
Sum gjeld og egenkapital	6	495 326	408 004

Bærum den 25. januar 2024
I styret for Naturvernforbundet i Bærum

Kari Balke Øiseth (sign.)
Leder Naturvernforbundet

Morten Schau (sign.)
(regnskapsfører)

- Være synlige i Budstikka
- Utgi medlemsbladet «Nøttekråka»
- Delta på relevante arrangementer, med sikte på verving og generell synlighet

- Fortsette med medlemsverving for å nå målsettingen om at 1,5 prosent av kommunens innbyggere skal være medlemmer

Budsjettforslag Naturvernforbundet i Bærum 2024

Inntekter	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Kontingent, andel fra NNV	97 862	83 000	100 000
Kommunal støtte til driften	17 500	20 000	
Tilskudd til Gjettumbråtan	17 000	17 000	18 000
Dugnader, kjempebjørnekjeks/Storøykilen	102 139	100 000	90 000
Diverse inntekter/salg	200	4 000	0
Grasrotmidler Norsk Tipping	7 640	9 000	7 500
Moms-kompensasjon	11 820	11 820	11 000
Renter	8 640	3 000	8 000
Sum inntekter	262 801	247 820	234 500

Kostnader	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Medlemsbladet Nøttekråka	61 636	110 000	80 000
Kostnader ved dugnadsarbeid	3 068	3 000	3 000
Tilskudd til prosjekter	30 000		50 000
Styremøter/årsmøte	21 903	20 000	30 000
Rekvisita, porto, postboks	1 370	4 000	2 000
Profilering	12 477	30 000	30 000
Personalkostnader			0
Økonomitjenester	20 000	20 000	20 000
Oppmerksomhet, gaver, premier	4 845	10 000	5 000
Arrangementskostnader (Naturdag, Gjettumbråtan m.m.)	14 028	20 000	20 000
Kurs, eksterne møter, faglitteratur		10 000	8 000
Kontingenter og abonnementer	7 573	8 000	8 000
Kalendere til dugnadsdeltakere	5 940	8 000	6 000
Bankkostnader	3 589	4 000	4 000
Diverse kostnader	3	500	500
Sum kostnader	186 430	247 500	266 500

Årets resultat	76 370	320	-32 000
-----------------------	---------------	------------	----------------

Valg

Valgkomiteens forslag til nytt styre 2024

Leder: Kari Balke Øiseth. Gjenvall som leder for 1 år. Gjenvall som styremedlem for 2 år.

Nestleder: Bente Tovik. Gjenvall som nestleder for 1 år. Gjenvall som styremedlem for 2 år.

Styremedlem: Morten Bergan. Gjenvall for 2 år.

Styremedlem: Halvor Igesund. Gjenvall for 2 år.

Styremedlem: Helle Frodahl. Gjenvall for 1 år.

Styremedlem: Finn Otto Kvillum. Gjenvall for 1 år.

Styremedlem: Sunniva Schjetne. Gjenvall, velges for 1 år.

Styremedlem: Tomas Westly. Ikke på valg.

Styremedlem: Kristin Bjartnes. Ny, velges for 1 år.

Styremedlem: Bruce Hackett. Ny, velges for 1 år.

Styrets forslag til valgkomité, velges hvert år

Leder: Bjørg Petra Brekke. Gjenvall

Medlem: Bjørn Frodahl. Gjenvall

Medlem: Knut Bjerke. Gjenvall

Styrets forslag til revisor, velges hvert år

Øystein Edvin Berg - gjenvall

Styrets forslag til landsmøte-delegat

Kari Balke Øiseth

Uttalelse fra valgt revisor, Naturvernforbundet i Bærum, for regnskapsåret 2023:

Jeg har revidert årsregnskapet for Naturvernforbundet i Bærum for regnskapsåret 2023. Regnskapet viser et overskudd på 76.730 kroner. Overskuddet legges til formålskapitalen, slik at den øker tilsvarende overskuddet for 2023.

Etter min vurdering er årsregnskapet avgitt i samsvar med god norsk regnskapsskikk og gir et riktig bilde av lokallagets økonomiske stilling per 31. desember 2023.

Revisjonen omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, og vurdering av innholdet i og presentasjon av årsregnskapet.

Jeg finner å kunne anbefale at det fremlagte årsregnskap godkjennes som Naturvernforbundet i Bærum sitt årsregnskap for 2023.

Østerås, 26.01.2024

Øystein Edvin Berg

Valgt revisor

oystein@geografen.no / mob: 412 00 242

Returadresse:
Naturvernforbundet i Bærum
Pb. 252
1319 Bekkestua

Innkalling til årsmøte

Naturvernforbundet i Bærum

Tirsdag 5. mars 2024 kl. 18:00 i Bekkestua bibliotek

Program

Kl. 18:00 Årsmøte

- Sak 1. Valg av møteleder, referent og protokollunderskrivere
- Sak 2. Godkjenning av innkalling og dagsorden
- Sak 3. Godkjenning av årsmelding og regnskap for 2023
- Sak 4. Godkjenning av budsjett og arbeidsprogram for 2024
- Sak 5. Valg
- Sak 6. Vedtektsendringer

Kl. 19:00 Pause med kaffe/te og kringler

Kl. 19:30 Foredrag ved Astrid Brekke Skrindo fra NINA: «FNs naturavtale - hvordan restaurere 30 prosent ødelagt natur?»

Foredraget er åpent for alle

Etter foredraget får vi en kommentar fra Eirik Bøe, leder i Hovedutvalg for klima, miljø og utvikling

Vel møtt!

Kari Balke Øiseth
Styreleder i Naturvernforbundet i Bærum

NIB-styret 2023. Fra venstre: Helle Frodahl, Finn Otto Kvillum, Bente Tovik, Kari Balke Øiseth, Tomas Westly, Dag Evert Borud, Morten Bergan, Sunniva Schjetne og Halvor Igesund. Helga Fastrup Ervik var ikke til stede.

Naturvernforbundet
Bærum

